

Raadsvoorstel: Gemeentelijk Rioleringsprogramma(plan) Mook en Middelaar 2022-2026 (GRP).

Bijlage 2 : Beknopte toelichting op de opbouw en inhoud van het GRP 2022-2026.

Deze bijlage is niet bedoeld als samenvatting van het GRP, maar als een toelichting op de beschreven onderdelen en de eventuele keuzes. Opgesteld per thema, gelijk aan het GRP.

Algemeen (hoofdstuk 1 en 2)

Inzet adviesbureau – relatie Waterketenplan

Ingenieursadviesbureau Sweco heeft in nauwe samenwerking met de gemeente het GRP opgesteld. Dit bureau heeft ook het Waterketenplan (2021-2026) opgesteld voor het Waterpanel Noord. Een samenwerking van de gemeenten in Noord-Limburg, het Waterschap Limburg, het Wetenschapsbedrijf Limburg en de Waterleidingbedrijf Limburg. Het mag duidelijk zijn dat er een relatie bestaat tussen het Waterketenplan (regionale beleidskaders) en het GRP.

Benaming 'Programma'

De benaming 'rioleringsplan' is binnen het vakgebied gewijzigd in 'rioleringsprogramma'. Op zich logisch gelet de vele doelen en inspanningen. Het nieuwe GRP van Mook en Middelaar is dan ook betiteld als 'rioleringsprogramma'. De afkorting GRP kan hierbij ongewijzigd blijven.

Zorgplichten

De gemeenten dragen zorg voor:

- Stedelijk afvalwater
- Hemelwater
- Grondwater

De onderliggende wet- en regelgeving, en toelichting daarop, is beschreven.

Het waterschap Limburg en de provincie Limburg zijn in de gelegenheid gesteld om te reageren op het ontwerp-GRP (concept).

Terugblik afgelopen jaren (huidig) GRP

Het huidige GRP bleek bruikbaar voor de beleidszaken, de investeringen en de praktische zaken.

De geplande werkzaamheden en projecten zijn grotendeels uitgevoerd. Er is een begin gemaakt met het afkoppelen van de omgeving bij de kerk en Stationsstraat in Molenhoek. Afspraken over de benodigde grond hiervoor, hebben de nodige tijd in beslag genomen. Met de beschikbare bezetting moest er ook worden geprioriteerd bij de projecten.

Naar verwachting kan er komend jaar gestart worden met de voorbereiding van de aanpak van de Kerkstraat in Mook.

Visie (hoofdstuk 3)

Rioleringszorg

Van oudsher is de bescherming van de volksgezondheid de belangrijkste functie van de riolering. Tegenwoordig ook als functie voor het verbeteren van de leefbaarheid (stedelijk gebied) en de bescherming van het milieu tegen vervuiling.

Ontwikkelingen (relaties)

Er zijn trends en ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de uitvoering van de beheertaken en projecten in de waterketen en het stedelijk waterbeheer. Deze zijn in een figuur geïllustreerd.

Te denken aan:

- Klimaatverandering en klimaatadaptatie.
- Energietransitie.
- Duurzaamheid.
- Inwonersparticipatie.
- Omgevingswet.
- Ruimtelijke ontwikkelingen.
- Technologische ontwikkelingen.

Een aantal hiervan zijn in het GRP toegelicht en beschreven. Zo is de verwachting dat bij de invoering van de Omgevingswet de gemeentelijke zorgplichten onveranderd blijven. Wel komt er meer keuze hoe de gemeente de gemeentelijke watertaken wil inrichten.

Het is van belang en noodzakelijk om rekening te houden met deze trends en ontwikkelingen. Dus integraal denken en werken. Streven naar maximale synergie.

Klimaat

Er wordt aandacht geschonken aan de gevolgen van klimaatverandering en de consequenties hiervan voor de leefomgeving en het watersysteem. Er wordt een koppeling gemaakt met de in 2018 gehouden 'klimaatstresstest' en het lopende proces 'Regionale Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Waterpanel Noord'. Ten aanzien van dat laatste werken we samen met de gemeente Gennep en zal de komende tijd de agenda meer vorm krijgen. Naar huidig inzicht mogen 'wateropgaven' uit het Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie onderdeel uitmaken van de gemeentelijke zorgplicht voor 'water', zoals beschreven en bedoeld in het GRP. Dus ook financieel worden gedekt met de rioolheffing. Indien dit het geval is, kan zo nodig het GRP, en de kostendeckingsberekening voor de hoogte van de rioolheffing, tussentijds worden geactualiseerd.

Waterketenplan

Het Waterketenplan van Waterpanel Noord wordt beperkt toegelicht. Het GRP borduurt voort op dit plan en wordt het lokaal ingevuld.

Beleid

De achtergrond en het beleid van de gemeentelijke zorgplicht is beschreven. Dit voor de drie onderdelen: *stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater*.

Plan (hoofdstuk 4)

Zorgplicht – samenwerking en verantwoordelijkheden

De relatie en samenhang met andere overheden wordt beschreven. De riolering en de overige watertaken staan immers niet op zichzelf. Samenwerken en integraliteit is logisch en noodzakelijk. Zowel extern (in de regio), maar ook intern.

De overheden kunnen en hoeven niet alles op te lossen. Ook burgers, bewoners en perceelegeigenaren hebben een rol en verantwoordelijkheid in de waterketen. Voor het goed functioneren en betaalbaar houden van de waterketen, verwachten wij dan ook van hen bepaalde inspanningen. Deze zijn logisch en goed uit te leggen. Een aantal zaken zijn wettelijk geregeld.

Programma (hoofdstuk 5, 6 en 7)

Huidige situatie

Totaal areaal

Het aantal voorzieningen voor het waterbeheer in de gemeente is aanzienlijk en divers. Op basis van het beheerprogramma is van de riolering niet altijd het aanlegjaar bekend. Het streven is om de gegevens zo goed mogelijk op orde te hebben en willen we de ontbrekende gegevens achterhalen. Dit door bijvoorbeeld de bouwvergunningen van de woningen (straten) te raadplegen. Zie ook Tabel 6-A Onderzoeken 2022-2026 - 011 'Bijwerken gegevensbestand toevoegen jaartallen', op pagina 35.

Functioneren

Het functioneren van de riolering en de voorzieningen staan beschreven.

De afgelopen planperiode is er voldoende onderhoud uitgevoerd aan de riolering, en daarmee verband houdende voorzieningen. Het onderhoud is 'bij' en er zijn geen aanwijzingen dat er achterstanden zijn. Door uitgevoerde rioolinspecties is de kwaliteit van het riool inzichtelijk en vormen de resultaten hiervan input voor de toekomstige onderhoudswerkzaamheden.

Het is de bedoeling om in de aankomende planperiode een Basisrioleringsplan (BRP) uit te voeren. Waarbij vanuit de meest actuele situatie, het hydraulisch en milieutechnisch functioneren van de riolering (watersysteem) wordt berekend. Het resultaat hiervan kan input dienen voor nieuwe investeringen in het volgende GRP. Op basis van het huidige BRP (uit 2016) en tussentijdse inzichten en ontwikkelingen, zijn er de afgelopen periode tal van verbeteringen aan gebracht. Zie ook Tabel 2.2. Uitgevoerde werkzaamheden, op pagina 13.

Het is van belang om de theoretische resultaten van het BRP te toetsen aan de praktijk. Dit om verkeerde keuzes of desinvesteringen te voorkomen. Dit kan en doen we door het monitoren (meten) van het (riool)stelsel. Hoe vaak en met welke omvang (hoeveelheden) stort het rioolwater werkelijk over.

Wat gaan we doen?

Onderzoek

Samenwerking met onze waterketenpartners in Noord-Limburg is van toepassing. In verband met de beschikbare capaciteit en kosten, zijn we kritisch bij het volgen en deelname hieraan. Indien interessant en toepasbaar maken wij gebruik van de kennis en resultaten uit de samenwerking

Naast het dagelijks onderhoud doen we ook 'onderzoeken', zie Tabel 6-A op pagina 35. Een aantal hiervan komen jaarlijks terug, andere zijn eenmalig in de planperiode. Zo willen we de bijzondere rioolvoorzieningen beter in beeld hebben. Zoals, de randvoorzieningen (bergbezinkbassins), schuiven, afsluiters en dergelijke. Ook onderzoeken of er in de toekomst een andere heffingsmaatstaf kan worden ingevoerd. Bijvoorbeeld niet alleen kijken naar het hebben van een rioolaansluiting, maar ook naar het waterverbruik of dat een woning is afgekoppeld van het riool. Dit lijkt eenvoudig, maar vraagt om flink wat afwegingen en kent voor en nadelen. Ook kost het veel capaciteit om een dergelijke systematiek in te richten en in stand te houden.

Onderhoud en reparatie

De inspanningen met de frequenties zijn in een overzicht uitgewerkt (Tabel 6-B). Door het onderhoud wordt de kans op storingen en/of overlast teruggedrongen. Door te inspecteren hebben we een beeld van de toestand en kunnen we hier eventueel op anticiperen.

Renovatie en vervanging

Gelet op de goede toestand van de riolering zijn er in de komende planperiode geen grootschalige renovaties (vervangingen) nodig. Het onderhoud aan de riolering zal plaatselijk zijn en zo veel mogelijk van 'binnen uit' geschieden, zogenaamd relinen. Wel staat de rioolrenovatie van de Kerkstraat te Mook op de planning. Hierbij willen we zoveel mogelijk streven naar een integrale aanpak van deze weg. Dit alles binnen de financiële mogelijkheden.

Personele capaciteit

De personele formatie is wel een punt van aandacht. De capaciteit is onvoldoende voor (alle) opgaven in het GRP, vooral op het terrein van beleidsontwikkelingen en innovaties. Ook is er onvoldoende capaciteit voor de voorbereiding en de begeleiding van de grotere werken en projecten. Te denken aan de renovatie van de Kerkstraat. Extra capaciteit is noodzakelijk en is het de bedoeling om de kosten hiervoor te dekken uit de budgetten van de projecten en werken.

Kosten en kostendekking

De opgaven zoals beschreven in het GRP kosten geld, zowel incidenteel als structureel. Voor het inzicht van de kosten en om te komen tot een kostendekkingsberekening, zijn alle inspanningen en uitgaven in tabellen uitgewerkt, zie bijlagen. Zoals, de kosten voor onderzoek, voor de gemalen en persleiding, het vrijverval-riool, de exploitatiekosten, de oude en nieuwe kapitaallasten, etc. De kosten worden gedekt uit een bestaande Voorziening en de jaarlijkse rioolheffing. De rioolheffing is een vast bedrag voor de eigenaar/gebruiker van een perceel waar het (afval)water wordt geloosd. Het aantal heffingen voor het jaar 2022 bedraagt 3.984 en is er voor de komende jaren rekening gehouden met een stijging door de nieuwbouwprojecten in de gemeente.

De kosten en inkomsten zijn verwerkt in een rekenmodel (kostendekkingsberekening), waaruit de hoogte van de rioolheffing kan worden berekend, zie bijlagen van het GRP.

10-9-2021